

پدیده قاچاق از منظر حقوق کیفری

قسمت اول

همید ماهوشی (دادستان نظامی استان کرمانشاه)

مقدمه

پدیده قاچاق یکی از موضوعات مهم و حساس از منظر اقتصادی، جرم‌شناسی و حقوق جزاست. بدین جهت، رسیدگی به موضوع قاچاق به عهده مرجع قضائی اختصاصی (دادگاههای انقلاب اسلامی) گذاشته شد تا با دقت و انگیزه کافی به این مهم پرداخته شود.

نکات زیر از علل اساسی توجه و حساسیت مسئولین کشور از جمله قوه مقننه به این موضوع می‌باشد.

الف- در هر کشور قواعد و مقررات خاصی جهت مبادلات، معاملات و صادرات و واردات تدوین و مقرر می‌گردد که براساس آن قواعد و مقررات، حقوق دولت نیز ملحوظ و محفوظ خواهد گردید؛ اگر افرادی بخواهند خارج از مقررات موردنظر اقدام به صادرات و واردات

وارز که جزئی از سرمایه ملت است به سهولت در خدمت منافع بیگانگان و معاندین قرار گیرد.

ب- قاچاق سلاح و مهمات می‌تواند امنیت جامعه را به‌طور جدی به‌خطر اندازد و مسلماً در جامعه‌ای که سلاح و مهمات به صورت آسان و بدون زحمت و با قیمت ارزان در دسترس باشد، شرارت، نزاع و سرقت‌های مسلحانه، قتل و کشتار به‌مراتب بیشتر از جامعه‌ای است که در آن، سلاح و مهمات بسختی در دسترس افراد قرار گیرد.

ج- قاچاق مواد مخدر یکی از پرسودترین تجارتهای جهانی برای سردمداران استکبار و استعمار می‌باشد. و بنا به گزارشات واصله از منابع معتبر بین‌المللی، سالیانه بالغ بر چهارصد میلیارد دلار سود برای آنان حاصل می‌نماید؛ و از طرف دیگر برای کشور و ملت،

نمایند، اولاً: حقوق دولت و در واقع حقوق آحاد جامعه را نادیده گرفته و در مقام تضییع آن برآمده‌اند.

ثانیاً: افراد قاچاقچی خواسته یا ناخواسته موجب می‌گردند تا مقادیر قابل توجهی از کالا

افراد قاچاقچی خواسته یا

ناخواسته موجب می‌گردند تا

مقادیر قابل توجهی از کالا و ارز

که جزئی از سرمایه ملت است

به سهولت در خدمت منافع

بیگانگان و معاندین قرار گیرد

۳۴ قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب - ۱۳۱۲) و حمل و نقل اجناس در داخل کشور بدون دادن عوارض بلدی، قاچاق عوارض بلدی را دارد (ماده ۳۶ قانون مذکور)، اعمال مقدماتی صدور اجناس مزبور هم عنوان قاچاق دارد (ماده ۴۵ قانون فوق الذکر).

ب - خرید و فروش و نگهداری اجناس مذکور (ماده دوم قانون راجع به فروش اجناس ممنوعه مصوب - ۱۳۱۴).

ج - قاچاق جنگی (حقوق بین الملل عمومی)، چیزی که مصرف جنگی دارد و دولت بی طرف آن را در اختیار یکی از متخاصمین بگذارد، مانند اسلحه و مهمات یا آذوقه و غلیق (خوراک ستور).... برای کشور خصم فرستاده شود.

تعریف بندهای "الف" و "ب" از مواد (۱۰-۵) قانون انحصار تجارت مصوب ۱۳۱۱ - ۱۳۲۰ و مواد (۳۹ - ۵) قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب - ۱۳۱۲ و سایر مواد پراکنده قانون و نظر اهل فن استخراج شده است.

تعریف قاچاق از دیدگاه اداره حقوقی قوه قضائیه؛ نظریه شماره ۷/۷۹۸۷ مورخه ۷۳/۱۲/۸ غیر از آنچه در ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۱) قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۷۳/۱۱/۹ آمده و کالاهای موضوع درآمد دولت و ممنوع صدور و ممنوع ورود را در برمی گیرد، تعریف دیگری از قاچاق نشده است و به طور خلاصه، قاچاق عبارت است از وارد کردن یا صادر کردن کالا برخلاف قوانین و مقررات جاریه و یا اقدامی که قانوناً در حکم قاچاق محسوب شده است.

براساس تعاریف فوق و طبق قوانین و مقررات، قاچاق کالا دارای تقسیم بندیهایی به شرح ذیل می باشد:

الف - تقسیم بندی قاچاق از نظر حمل و نقل و مبدأ و مقصد.

ب - قاچاق از نظر مرجع اخذ عوارض.

ج - تقسیم بندی از نظر حمل و نقل و صادرات و واردات نوع کالا.

پدیده قاچاق یکی از موضوعات مهم و مساس از منظر اقتصادی، جرم شناسی و حقوق جزاست. بدین جهت، رسیدگی به موضوع قاچاق به عهده مرجع قضائی اختصاصی (دادگاههای انقلاب اسلامی) گذاشته شد تا با دقت و انگیزه کافی به این مهم پرداخته شود

کلمه قاچاق مأخوذ از زبان ترکی به معنی فراری است که در زبان فارسی متداول گردیده، کلمه قاچاق در فرهنگ عمید چنین معنا شده است: «تردستی، کاری که پنهانی و با تردستی انجام شود، خرید و فروش کالاهایی که در انحصار دولت بوده و یا معامله آنها ممنوع باشد، وارد کردن کالایی که ورود و صدور آن ممنوع است».

همچنین کلمه قاچاقچی در فرهنگ مذکور چنین معنا شده است:

«کسی که اشیای قاچاق خرید و فروش کند»

تعریف قاچاق در ترمینولوژی حقوق:

در کتاب "ترمینولوژی حقوق" تألیف دکتر جعفری لنگرودی، براساس قوانین و مقررات موجود و مدون، موارد مختلف قاچاق چنین تعریف و بیان شده: الف - حمل و نقل کالا از نقطه‌ای به نقطه‌ای (خواه دو نقطه مزبور در داخل کشور باشد، قاچاق داخلی، خواه یک نقطه در داخله و یک نقطه در خارجه باشد که آن را قاچاق خارجی می گویند)، برخلاف مقررات مربوط به حمل و نقل به طوری که این عمل ناقض ممنوعیت یا محدودیتی باشد که قانوناً مقرر شده است (خواه عمل مزبور ناقض امتیاز یا انحصاری باشد خواه نه) مثلاً صدور و ورود اجناس مجاز بدون دادن عوارض گمرکی، قاچاق عوارض گمرکی است (ماده

زحمت و نقت، شهادت نیروهای مؤمن و فداکار و هزینه های کلان برای مبارزه با این پدیده شوم را به دنبال دارد و مهمتر از همه، دنیاپرستان منفعت طلب، مواد مخدر را به قیمت قربانی کردن جوانان این مرز و بوم که اصلی ترین سرمایه های کشورند وارد جامعه می نمایند تا سود کلان و هنگفت به دست آورند و کشور را از هر نظر دچار رکود و فلاکت و در نهایت، پذیرش سلطه استکبار نمایند.

د - قاچاق مشروبات الکلی در راستای تهاجم فرهنگی و با اغراض سیاسی و فرهنگی و در مرحله بعدی کسب منفعت زیاد و ضربه زدن به اقتصاد مملکت، صورت می گیرد.

بنابراین گزارشات منابع موثق، در یک دوره زمانی معین در غرب کشور رقمی حدود هشتصد هزار شیشه و قوطی مشروبات الکلی از مرز وارد کشور گردیده که قیمت آنها بالغ بر یک میلیارد تومان است که این مبلغ در کمال تأسف و ناپاوری از سرمایه ملی خارج و به دامن بیگانگان و معاندین نظام و ملت سرازیر شده است و از طرفی، ورود مشروبات الکلی به هر محل و مکان و محفلی منجر به شرارت، ارتکاب گناه و بزه های دیگر خواهد شد.

به هر حال، برنامه ریزان و سردمداران استکبار جهانی تنها مسائل اقتصادی و سود و تجارت پرفایده را هدف خود قرار نداده اند، بلکه ایجاد بحران و تنش و ناامنی و بی عدالتی و ناکارآمد کردن نظام مقدس جمهوری اسلامی را یکی از مهمترین برنامه های خود نیز قرار داده اند.

باتوجه به آنچه گفته شد، لازم است که نیروهای مؤمن، متعهد و علاقه مند به کشور، هر کدام به فراخور حال و درحیطه مسئولیت و اختیارات قانونی خویش، با دقت و هوشیاری لازم به عقبه فکری دشمن و برنامه های دراز مدت آنان توجه و عنایت کافی مبذول نمایند تا در اثر برخورد قاطع و بدون اغماض با پدیده قاچاق، برنامه های شوم دشمن را ناکام و در نطفه خفه نمایند.

تعریف قاچاق از نظر لغوی:

الف - تقسیم بندی قاچاق از نظر حمل و نقل و مبدأ و مقصد:

۱ - قاچاق داخلی: هرگاه کالایی که ممنوع الورد یا در حکم قاچاق باشد، از نقطه ای به نقطه ای در داخل کشور حمل شود، قاچاق داخلی است.

۲ - قاچاق خارجی: هرگاه کالایی که از خارج و برخلاف قوانین و مقررات به داخل کشور وارد شود، قاچاق خارجی است.

ب - قاچاق از نظر مرجع اخذ عوارض:

۱ - قاچاق گمرکی: هرگاه کالایی که مجاز مشروط باشد، بدون مجوز قانونی وارد کشور شود، قاچاق گمرکی است مستنبط از بند ۲۰ ماده (۲) قانون صادرات و واردات و ماده ۲۹ قانون امور گمرکی و ماده ۳۴ قانون مجازات مرتکبین قاچاق).

۲ - قاچاق بلدی: هرگاه کالایی که مشمول پرداخت عوارض شهرداری باشد و بدون پرداخت عوارض شهرداری حمل شود، قاچاق است (البته این موضوع مستنبط از ماده ۳۶ قانون مجازات مرتکبین قاچاق است که با توجه به الغای ماده ۳۷ قانون مرقوم و تصویب ماده ۹ قانون متمم بودجه کل سال ۱۳۱۶ ملغی است).

ج - تقسیم بندی از نظر حمل و نقل و صادرات و واردات نوع کالا:

۱ - کالای مجاز: کالایی است که صدور و ورود آن با رعایت ضوابط نیاز به مجوز ندارد (مستنبط از بند ۱۰ ماده ۲ قانون ۱ صادرات و واردات و ماده ۳۷ قانون امور گمرکی).

۲ - کالای مجاز مشروط: کالایی است که صدور و ورود آن با کسب مجوز امکان پذیر است (مستنبط از بند ۲۰ ماده ۲ قانون صادرات و واردات و ماده ۲۹ قانون امور گمرکی و ماده ۳۴ قانون مجازات مرتکبین قاچاق).

۳ - کالای غیر مجاز (ممنوع الورد و ممنوع الصدور): کالایی است که صدور یا ورود آن به موجب شرع مقدس اسلام (از حیث خرید و فروش یا مصرف) یا به موجب قانون ممنوع

گردد (مستنبط از بند ۳۰ ماده ۲ قانون صادرات و واردات و ماده ۴۰ قانون امور گمرکی و ماده ۴۵ قانون مجازات مرتکبین قاچاق)

۴ - کالای در انحصار دولت: کالایی است که ورود و صدور آن در انحصار دولت است مانند دخانیات (مستنبط از ماده ۲۶ قانون مجازات مرتکبین قاچاق)

۵ - کالای در حکم قاچاق: کالایی است که خواه از خارج وارد شده باشد خواه در داخل تولید گردد، خرید و فروش و حمل و نگهداری یا تولید آن به موجب قانون، قاچاق محسوب می شود (مستنبط از ماده ۲ لایحه قانونی مجازات صید غیر مجاز از دریای خزر و خلیج فارس و ماده ۴۸ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و تبصره ۱ و ۲ از ماده ۵۲ قانون اخیرالذکر به ترتیب در مورد قاچاق بودن صید تاسه ماهیان و حمل ذغال بدون مجوز). کالاهای مجاز براساس ماده (۳۷) قانون امور گمرکی معین و به شرح زیر احصا شده است:

قاچاق سلاح و مهمات

می تواند امنیت جامعه را

به طور جدی به خطر اندازد و

مسلماً در جامعه ای که سلاح و

مهمات به صورت آسان و

بدون زحمت و با قیمت ارزان

در دسترس باشند، شرارت، نزاع

و سرقت های مسلمانان، قتل و

کشتار به مراتب بیشتر از

جامعه ای است که در آن، سلاح

و مهمات بیشتر در دسترس

افراد قرار گیرد

۱ - اشیاء و کالاهای مورد استفاده رسمی مأموریت های سیاسی خارجی و مورد استفاده مأمورین مذکور و بستگان آنها به شرط معامله متقابل.

۲ - اشیاء و کالاهای مورد استفاده مأموریت های رسمی کنسول های خارجی و مورد استفاده نامبردگان که طی نه ماه از استقرار آنها به سمت مزبور در ایران وارد شده باشد.

۳ - اشیاء و کالاهای مورد استفاده رسمی مأمورین و نمایندگان سازمان ملل متحد و مؤسسات وابسته به تشخیص وزارت خارجه.

۴ - اشیاء و کالاهای مورد استفاده کارشناسان خارجی که از محل کمپهای فنی، اقتصادی، علمی و فرهنگی ممالک خارجی به ایران اعزام می شوند.

۵ - اسلحه و مهمات و وسایط نقلیه (غیرسواری) و لوازم مخابرات و سایر تجهیزات نظامی برای مصرف ارتش و نیروهای نظامی و انتظامی.

۶ - کالای ترانزیت خارجی، مرجوعی، انتقالی، کابوتاژ و واردات موقت.

۷ - اسباب سفر و اسباب شخصی مستعمل مسافر در صورتی که جنبه تجارتي نداشته باشد.

۸ - لوازم خانه و اشیای شخصی ایرانیان مقیم خارجه که مدت اقامت آنان یک سال و بالاتر باشد و همچنین لوازم خانه و اشیای مستعمل اتباع خارجه که برای اقامت به ایران وارد می شوند، به شرط آنکه:

الف: یک ماه قبل از ورود و تا نه ماه بعد از ورود آنان (کالای فوق) به گمرک برسد.

ب: لوازم و اشیاء با وضع و شئون اجتماعی وی مناسب بوده و جنبه تجارتي نداشته باشد.

ج: ظرف پنج سال قبل از آن از چنین معافیتی استفاده نکرده باشد.

تبصره ۱: «کارمندان که برای مأموریت یک ساله و بیشتر به خارج اعزام می شوند چنانچه قبل از پایان مأموریت احضار شوند مشمول شرط یک ساله نمی شوند.»

تبصره ۲: «منظور از اشیاء و لوازم شخصی و

صادرات و واردات و همچنین تبصره ۱۰ از ماده (۱۰) قانون مرقوم، مواردی دیگر از معافیت واردات کالا برای مسافران ورودی به کشور و اعضای شرکتهای تعاونی مبادلات مرزی معین نموده است که در ذیل مقررات مورد اشاره عیناً درج می‌گردد.

ماده (۱۷): «مسافری که وارد کشور می‌شود علاوه بر وسایل شخصی می‌تواند تا سقف مصوب هیأت وزیران با معافیت از حقوق گمرکی و سود بازرگانی، کالا وارد نماید. ترخیص کالاهای موضوع این ماده به شرط غیرتجاری بودن آن بلامانع است.»

طبق مصوبه مورخه ۱۳۷۵/۳/۲۷ ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار، به استناد بند «ب» تبصره ۱۴ قانون بودجه سال ۱۳۷۵ مقرر داشته: هر مسافر می‌تواند تا سقف هشتاد دلار کالا از خارج وارد کشور نماید بدون پرداخت سود بازرگانی و حقوق گمرکی البته برای یکبار در سال و نیز هر مسافر می‌تواند تا سقف هشتاد دلار دیگر کالا وارد نماید با پرداخت دو برابر سود بازرگانی برای یکبار در سال.

تبصره ۱۰ از ماده (۱۰) قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲: «کالاهای قابل ورود که خانواده‌های مرزنشین یا شرکتهای تعاونی آن و کارکنان شناورها برای مصارف شخصی خود وارد کشور می‌نمایند، با تصویب هیأت وزیران در مورد ارزاق عمومی از پرداخت (۳۰٪) تا حداکثر معادل (۱۰۰٪) حقوق گمرکی و سود بازرگانی متعلقه معاف می‌باشند و همچنین دو مورد لوازم خانوادگی از پرداخت حداکثر تا (۵۰٪) حقوق گمرکی و سود بازرگانی متعلقه معاف می‌باشند.»

طبق ماده (۱۷) اصلاحی از آیین‌نامه اجرایی قانون فوق‌الذکر، سقف واردات و صادرات برای مبادلات مرزی یا شرکتهای تعاونی تا پانصد هزار ریال با دلار ۱۷۵/۵ تومان برای هر نفر در سال می‌باشد.

* کالای مجاز مشروط یا گمرکی که براساس ماده (۲۹) قانون امور گمرکی معین

قاچاق مواد مخدر یکی از

پرسودترین تجارت‌های جهانی

برای سردمداران استکبار و

استعمار می‌باشد. و بنا به

گزارشات واصله از منابع

معتبر بین‌المللی، سالانه

بالغ بر چهارصد میلیارد دلار

سود برای آنان حاصل

می‌نماید

تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

۱۷ - ظروف عادی و لثاف متعارف بیرونی و قرقره و تکیه‌گاههای همانند مربوط به کالاهای وارده که ارزش آنها جداگانه در سیاهه خرید منظور شده و به صورت موقت و به منظور امکان اعاده به خارج اظهار می‌شود.

۱۸ - مقدار سوخت و روغن مصرفی وسایط نقلیه در ورود و خروج از کشور.

۱۹ - نتایج دامهایی که برای تعلیف از کشور خارج و یا به کشور وارد شده و پس از تعلیف باز می‌گردند.

۲۰ - نمونه‌های تجارتي بی‌بها با رعایت کنوانسیون مربوط.

۲۱ - مدال و نشانهایی که از طرف دولتها و مؤسسات خارجی بین‌المللی به اتباع ایران اعطا می‌شود.

۲۲ - کلیه سموم و مواد گندزدایی برای نباتات و حیوانات مورد مصرف در کشاورزی و یا تأمین بهداشت عمومی به تأیید وزارت کشاورزی و وزارت بهداشت حسب مورد.

علاوه بر موارد فوق، ماده (۱۷) قانون

مورد استفاده خانه اشیایی است که عرفاً مورد استفاده شخصی و خانواده‌وی باشد.»

۹ - آلات و افزاردستی مربوط به کار یا حرفه ایرانیان و خارجیانی که به ایران می‌آیند.

۱۰ - اشیای شخصی و اثاثیه منزل و افزار کار مستعمل ایرانیانی که در کشورهای خارجی فوت می‌کنند با ارائه گواهی تحریر ترکه.

تبصره: «معافیت‌های موضوع بندهای ۵ الی ۸ این ماده شامل وسایط نقلیه نخواهد شد.»

۱۱ - هدایایی که از طرف دولتها رسماً به اتباع ایران داده و همچنین هدایای دولتها و اشخاص و مؤسسات به وزارتخانه‌ها و مؤسساتی دولتی و وابسته به دولت و شهرداریها و دانشگاهها و مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه.

۱۲ - دارو و لوازم بیمارستانی مورد احتیاج جمعیت هلال احمر ایران با گواهی وزارت بهداشتی و لوازم امدادی باگواهی وزارت دارایی.

۱۳ - آلات و ادوات حفاری و مواد شیمیایی و وسایل عملیات علمی و فنی و اتومبیل‌های باری که توسط هیأت‌های علمی باستان‌شناسی کشورهای عضو سازمان تربیتی و علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) وارد شود به منظور اکتشافات علمی با تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

۱۴ - اشیای باستانی مربوط به میراث فرهنگی و تمدن ایران با تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

۱۵ - اشیایی که به منظور تشکیل آرشیو و موزه‌ها و نمایشگاه‌های فرهنگی و هنری و کتابخانه‌ها و آموزش سمعی و بصری و هنری و مبادلات فرهنگی و تعمیر و مرمت آثار باستانی به وسیله وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وارد کشور می‌شود.

۱۶ - اشیای عتیقه مربوط به میراث فرهنگی و تمدن سایر کشورها که برای ایجاد و تکمیل موزه‌های عمومی وارد کشور شده به

گردید به شرح زیر می باشد:

- ۱ - وارد کردن یا خارج کردن کالا به طور غیرمجاز؛
 - ۲ - خارج نکردن وسیله نقلیه و کالایی که به عنوان ترانزیت وارد کشور شده (هرچند اسناد خلاف واقع مبنی بر خروج ارائه شود)؛
 - ۳ - بیرون بردن کالای ترانزیت خارجی یا برداشتن از آن؛
 - ۴ - اظهار کردن کالای ممنوع‌الورود یا غیرمجاز تحت عنوان کالای مجاز یا مجاز مشروط با نام دیگر؛
 - ۵ - تعویض کالای ترانزیت خارجی یا برداشتن از آن؛
 - ۶ - وجود کالای اظهار نشده ضمن کالای اظهار شده؛
 - ۷ - خارج نکردن یا وارد نکردن کالایی که ورود و یا صدور قطعی آن ممنوع یا مشروط باشد ظرف مهلت مقرر؛
 - ۸ - واگذاری کالای معاف شده از حقوق گمرکی و سود بازرگانی مندرج در ماده (۳۷) قانون امور گمرکی به هر عنوان؛
 - ۹ - اظهار کردن کالای مجاز تحت عنوان کالای مجاز دیگر که حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض آن کمتر است؛
 - ۱۰ - بیرون بردن کالا از گمرک با استفاده از شمول معافیت با تسلیم اظهارنامه خلاف یا اسناد خلاف واقع؛
 - ۱۱ - اظهار خلاف راجع به کمیّت و کیفیت کالای صادراتی به نحوی که منجر به خروج غیرقانونی ارز از کشور گردد.
- * کالاهای ممنوع‌الورود که براساس ماده (۴۰) قانون گمرکی معین گردیده به شرح زیر می باشد:
- ۱ - کالایی که به موجب جدول تعرفه گمرکی یا قوانین خاص ممنوع‌الورود شناخته شده یا بشود؛
 - ۲ - کالایی که به موجب تصویب نامه های متکی به قانون، غیرمجاز شناخته شده یا بشود؛
 - ۳ - اسلحه جنگی و شکاری از هر قبیل،

- باروت، چاشنی، فشنگ، گلوله و سایر مهمات جنگی، دینامیت و مواد محترقه و منفجره مگر با موافقت وزارت دفاع؛
- ۴ - مواد مخدر از هر قبیل مگر با موافقت وزارت بهداشتی؛
- ۵ - دستگاههای مخصوص عکاسی و فیلمبرداری هوایی مگر با موافقت وزارت دفاع؛
- ۶ - دستگاههای فرستنده از هر نوع و قطعات متعلق به آن مگر با موافقت وزارت پست و تلگراف و تلفن؛
- ۷ - صفحه گرامافون و نوار پر شده فیلم و کتاب که به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مخالف نظم عمومی یا شئون ملی یا عفت عمومی و یا مذهب رسمی کشور باشد؛
- ۹ - کالایی که روی خود آنها یا روی لفاف آنها و یا در برنامه و اسناد مربوط عبارت یا علامتی مخالف نظم عمومی یا شئون ملی یا عفت عمومی یا مذهب رسمی کشور وجود داشته باشد؛

بنا به گزارشات منابع

موثق، در یک دوره زمانی

معین در غرب کشور رقمی

مدهود هشتصد هزار شیشه و

قوطی مشروبات الکلی از مرز

وارد کشور گردیده که قیمت

آنها بالغ بر یک میلیارد تومان

است که این مبلغ در کمال

تأسف و ناپاوری از سرمایه

ملی خارج و به دامن بیگانگان

و معاندین نظام و ملت

سرازیر شده است

- ۱۰ - اسکناسهای خارجی که در کشور مبدأ از جریان قانونی خارج شده است و همچنین اسکناس و تمبر و نوار چسب (باندرل) تقلبی و ساختگی؛
 - ۱۱ - بلیط بخت آزمایی؛
 - ۱۲ - کالایی که روی خود آنها و یا روی لفاف آنها نشانی یا نام بنگاه یا علامت و یا مشخصات دیگری باشد که موجبات اغفال خریدار و مصرف کننده را نسبت به سازنده یا محل ساخت یا خواص یا مشخصات اصلی اجناس نامبرده را فراهم کند.
- تبصره: «ورود موقت، ترانزیت داخلی و خارجی و عمل انتقال ترانسپوردمان در مورد اشیای مذکور در بند ۳* بدون موافقت وزارت دفاع و در مورد اشیای مذکور در بند ۴* بدون موافقت وزارت بهداشتی ممنوع است.»
- لازم است قوانین و مقررات مورد اشاره در بحث تقسیم بندی موارد قاچاق عیناً درج شود تا بهتر مورد استفاده قرار گیرد، که در زیر بدانها اشاره می شود:
- ۱ - مواد (۲۹ و ۳۷ و ۴۰) در قانون امور گمرکی در مورد مشخص نمودن کالاهای به ترتیب مجاز مشروط و مجاز و ممنوع‌الورود قبلاً مورد اشاره قرار گرفت و نیاز به ذکر مجدد آنها نیست.
 - ۲ - ماده (۲) قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲/۷/۴، کالاهای صادراتی و وارداتی به سه گروه زیر تقسیم می شوند:
 - ۱ - کالای مجاز: کالایی است که صدور یا ورود آن با رعایت ضوابط نیاز به کسب مجوز ندارد.
 - ۲ - کالای مشروط: کالایی است که صدور و ورود آن با کسب مجوز امکان پذیر است.
 - ۳ - کالای ممنوع: کالایی است که صدور یا ورود آن به موجب شرع مقدس اسلام (به اعتبار خرید و فروش یا) مصرف و یا به موجب قانون ممنوع گردد.
- تبصره ۱: دولت می تواند بنا به مقتضیات و شرایط خاص زمانی با رعایت قوانین مربوطه

شیلات ایران صادر نمایند به حداکثر مجازات مزبور محکوم خواهند شد.

۸ - ماده (۴۸) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۴۶/۵/۲۵: در مورد اشیای در حکم قاچاق حمل چوب و هیزم و ذغال حاصل از درختان جنگلی در تمام نقاط کشور به استثنای داخله شهرها بدون تحصیل پروانه حمل از سازمان جنگلبانی ممنوع است و چنانچه مرتکب فاقد پروانه بهره‌برداری باشد طبق قانون مجازات مرتکبین قاچاق تعقیب و مجازات خواهد شد و در صورتی که دارای پروانه بهره‌برداری باشد فقط عین مال به سود سازمان جنگلبانی ضبط می‌شود. حمل چوب و هیزم و ذغال از شهر به دهات مجاور در حدود مصرف شخصی مجاز است. حدود این اجازه در آیین‌نامه اجرایی این قانون خواهد بود.

۹ - تبصره ۱۰ و ۲۰ از ماده (۵۲) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع در مورد اشیای در حکم قاچاق:

تبصره ۱۰: «مأمورین جنگلبانی که چکش به آنها سپرده شده مکلف به حفظ چکشهای ویژه سازمان جنگلبانی می‌باشند و چنانچه در اثر عدم مراقبت آنها چکش به دست شخص غیرصلاحیتدار افتد مأموران مزبور به تنزل مقام تا یک پایه محکوم خواهند شد و اگر از چکش استفاده سونی شده باشد که مطابق این قانون عمل مزبور قاچاق محسوب باشد، مأموری که چکش به او سپرده شده به مجازات معاونت در جرم قاچاق محکوم می‌گردد.

تبصره ۲۰: «اشخاصی که از چکشهای ویژه سازمان جنگلبانی سوءاستفاده نمایند مشمول این ماده خواهند بود.

در اینجا به ذکر بعضی از مقررات و مواد قانونی از قانون امور گمرکی و از قانون سازمان تملیکی و قانون مجازات مرتکبین قاچاق می‌پردازیم که آگاهی نسبت به آنها برای تصمیم‌گیری قضائی در مورد پرونده‌های قاچاق مفید به نظر می‌رسد.

ماده (۲۲) قانون امور گمرکی: کالاهایی

برنامه ریزان و سردمداران استکبار جهانی تنها مسائل اقتصادی و سود و تجارت پرفایده را هدف خود قرار نداده‌اند، بلکه ایجاد بمران و تنش و ناامنی و بی‌عدالتی و ناکار آمد کردن نظام مقدس جمهوری اسلامی را یکی از مهمترین برنامه‌های خود نیز قرار داده‌اند

وارد کردن به مملکت و یا صادر کردن از آن یا خرید و فروش و یا حمل و نقل و یا مخفی کردن و یا نگاهداشتن آن است در داخل مملکت.

مقصود از قاچاق اشیای ممنوع‌الورود یا ممنوع‌الصدور وارد کردن اشیای ممنوع‌الورود است به خاک ایران، در هر نقطه از مملکت که اشیای مزبور کشف شود، و خارج کردن اشیای ممنوع‌الصدور و یا تسلیم آن است به متصدی حمل و نقل و یا هر شخص دیگری برای خارج کردن و یا هر نوع اقدام دیگری برای خارج کردن از مملکت».

۷ - ماده (۲) لایحه قانونی مجازات صید غیرمجاز از دریای خزر و خلیج فارس مصوب سال ۱۳۵۸: در مورد اشیای در حکم قاچاق صید ماهی خاویاری (تاسه ماهیان) تهیه خاویار همچنین عرضه، فروش، حمل، نگهداری و صدور آنها بدون اجازه شرکت سهامی شیلات ایران ممنوع و مرتکبین طبق قانون مجازات مرتکبین قاچاق قابل تعقیب و مجازات خواهند بود و کسانی که خاویار را به طریق مذکور تحصیل و بدون اجازه شرکت

صدور یا ورود بعضی از کالاها را ممنوع نماید. تبصره ۲: نوع و مشخصات کالاهای هر یک از موارد سه گانه فوق‌الذکر براساس آیین‌نامه‌ای که توسط وزارت بازرگانی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد معین خواهد شد.

۳ - ماده (۲۶) قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۱۲ در مورد کالاهای در انحصار دولت، خرید و فروش و نگاهداری اجناس دخانیه، واردات و اشیایی که به موجب قانون انحصار دخانیات مصوب بیست و ششم اسفند ۱۳۱۰ و قانون اصلاح مواد (۳ و ۴) آن مصوب نوزدهم آبان ماه ۱۳۱۱، خرید و فروش و تملک آنها انحصار به دولت یافته قاچاق محسوب و مرتکب به مجازات مقرر برای مرتکبین قاچاق اموال موضوع عایدات دولت محکوم می‌گردد.

۴ - ماده (۳۴) قانون مجازات مرتکبین قاچاق در مورد قاچاق گمرکی:

«بجز در مورد قاچاق اجناس ممنوع‌الورود و ممنوع‌الصدور که مجازات خاصی در این قانون برای آنها وضع شده نسبت به قاچاق اجناسی که حقوق و عوارض آنها توسط اداره گمرکات در موقع ورود و خروج اخذ و وصول می‌شود اعم از اینکه مقررات قوانین انحصار تجارت خارجی را رعایت نموده باشند یا نه، مقررات فصل اول این قانون مجری خواهد شد».

۵ - ماده (۳۶) قانون مجازات مرتکبین قاچاق در مورد قاچاق عوارض بلدی:

«هر کس نسبت به مالی که موضوع عوارض بلدی است (جز در مورد ماده ذیل) مرتکب قاچاق شود فقط از حیث مجازات مشمول مقررات فصل اول این قانون خواهد بود که باتوجه به الفای ماده (۳۷) قانون مرقوم و تصویب ماده (۹) قانون متمم بودجه کل سال ۱۳۱۹ ماده فوق‌الذکر ملغی شده است».

۶ - ماده (۴۵) قانون مجازات مرتکبین قاچاق در مورد قاچاق کالاهای ممنوع‌الورود و ممنوع‌الصدور: «مقصود از قاچاق اسلحه

اقدام نماید. پرداخت هر نوع وجهی از محل عواید حاصله از فروش و نیز هرگونه تصرف در این اموال موکول به اذن ولی فقیه یا نماینده خاص ایشان در تصرف این اموال خواهد بود. ماده (۸): سازمان مکلف است حداکثر ظرف یک سال از تاریخ تحویل نسبت به فروش اموال موضوع ماده (۱) اقدام نماید. مدت مذکور با تصویب مجمع عمومی تا یک سال دیگر قابل تمدید خواهد بود.

ماده (۳۶): مدت هجده ماه مندرج در ماده (۵۲) قانون مجازات مرتکبین قاچاق به یک سال تقلیل می‌یابد.

ماده (۳۷): کالا و اجناس از انواع مندرج در ماده (۵۲) قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۹ قانون امور گمرکی و تبصره ۲۰ ماده (۱۰) قانون مجازات اسلامی قبل از ضبط قطعی با رعایت ماده (۵۲) مذکور قابل فروش می‌باشد.

ماده (۳۳): فروش کالاهای متروکه غیردولتی و قاچاق بلاصاحب متواری باید مستند به حکم حاکم شرع باشد.

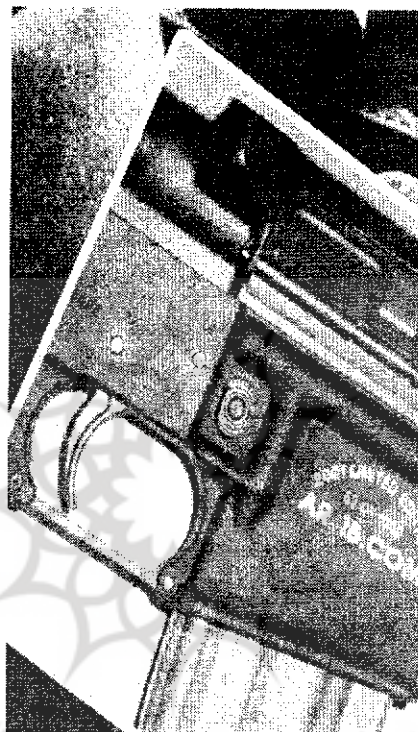
ماده (۳۴): وجوه حاصل از فروش کالاهای متروکه غیردولتی پس از کسر هزینه‌های مربوط اعم از بیمه، حمل، تخلیه، باربری، بارگیری، انبارداری، آزمایش، حقوق گمرکی، سود بازرگانی، مالیات، عوارض متعلقه و کارمزد سازمان در حساب سپرده نگهداری می‌شود تا در صورت مراجعه صاحب کالا براساس اسناد مثبت به او مسترد گردد.

تبصره: شرکتهای دولتی مشمول مفاد این ماده خواهند بود.

ماده (۳۵): وجوه حاصل از فروش کالاهای قاچاق قطعیت یافته پس از کسر حق‌الکشف و ۲۰٪ موضوع تبصره ۲۰ قانون اصلاح ماده (۱۹) قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۱۲ و اصلاحیه‌های بعدی آن مصوب ۱۳۶۳/۱۱/۹ مجلس شورای اسلامی، به حساب درآمد عمومی واریز می‌گردد.

موادی از قانون مجازات مرتکبین قاچاق

و صاحب متواری، ارث بلا وارث و اموالی که از باب تخمیس، خروج از ذمه و اجرای اصل چهل و نه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و دیگر قوانین در اختیار ولی فقیه (حاکم) است با اذن کلی ایشان در اختیار سازمان قرار می‌گیرد تا به طور جداگانه حسب دستور معظم‌له در جهت نگهداری، اداره و فروش آنها

لازم است که نیروهای مؤمن، متعهد و علاقه‌مند به کشور، هرکدام به فراخور حال و درمیطة مسئولیت و اختیارات قانونی فویش، بسا دقت و هوشیاری لازم به عمق فکری دشمن و برنامه‌های دراز مدت آنان توجه و عنایت کافی مبذول نمایند تا در اثر برهم‌زدن قاطع و بدون اغماض با پدیده قاچاق، برنامه‌های دشمن (انگام و در نظر) خنثی

که ظرف چهار ماه از تاریخ مانیفست یا اظهارنامه اجمالی در گمرک ترخیص نشود متروکه اعلام می‌شود و تا چهارماه دیگر به تقاضای صاحب کالا قابل تمدید است.

ماده (۲۵) قانون امور گمرکی: کالای متروکه به تشخیص گمرک به طریق حراج، مزایده کتبی و خرده‌فروشی به فروش می‌رسد. ماده (۳۴) قانون امور گمرکی: در مورد کالای فاسد شدنی و همچنین کالایی که نگهداری آن ایجاد هزینه غیرمتعارف می‌کند (از نظر انبارداری) و همچنین کالایی که از جانب مراجع صلاحیتدار تعیین تکلیف نشده و از تاریخ ضبط هجده ماه گذشته باشد، طبق ماده (۲۵) قانون مذکور به فروش رسانید و در حساب سپرده تا تعیین تکلیف نهایی نگهداری می‌گردد، مگر اینکه مرجع صلاحیتدار، نگهداری عین کالا را لازم بدانند. برخی از مواد قانون سازمان تأسیس جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی مصوب ۱۳۷۰/۱۰/۲۴:

ماده (۱): به منظور جمع‌آوری و نگهداری، اداره فروش کالاهای متروکه دولتی و غیردولتی و ضبطی و قاچاق قطعیت یافته و کالاهای قاچاق بلاصاحب و صاحب متواری و همچنین اموال منقول و غیرمنقول و حقوق مالی که بر اثر احکام و قراردادهای قطعی مراجع ذیصلاح قضایی و یا تصمیمات مراجع صلاحیتدار اداری و صنفی به انحای مختلف از قبیل ضبط، مصادره، استرداد، تملیک، جریمه و تعزیر مالی، صلح، هبه و نیز سایر اموالی که در اجرای اصل چهل و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و سایر قوانین به تملک و یا تصرف دولت درآمده و یا درمی‌آید، سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی که در این قانون سازمان نامیده می‌شود به صورت شرکت دولتی تشکیل و طبق این قانون و آیین‌نامه‌های آن و مقررات مربوط به شرکتهای دولتی اداره می‌شود.

ماده (۳): اموال مجهول‌المالک، بلاصاحب به استثنای اموال قاچاق بلاصاحب

مصوب ۱۳۱۲ و اصلاحیه‌های بعدی:

ماده (۵۱): ملاک تعیین قیمت در مورد مال از بین رفته، بهای عمده فروشی آن در نزدیکترین بازار داخلی است و در مورد کالای ممنوع‌الورود بهای سیف کالا به اضافه حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی خواهد بود.

ماده (۵۲): در صورتی که صاحب کالا با فروش آن موافق باشد یا کالا سریع‌الفساد بوده یا بر اثر طول مدت نگهداری در معرض فساد یا کسر فاحش قیمت باشد یا نگهداری آن مستلزم هزینه نامتناسب به تناسب قیمت کالا باشد، همچنین کالاهایی که از تاریخ ضبط آن هجده ماه گذشته ولی تکلیف نهایی آن از طرف مراجع صلاحیتدار معلوم نشده، اداره مأمور وصول درآمد دولت، کالای مزبور را با حضور نماینده دادستان فروخته و حاصل فروش را تا تعیین تکلیف نهایی در حساب سپرده نگهداری می‌کند؛ مگر آنکه مرجع صلاحیتدار ادامه نگهداری عین کالا را تا تعیین تکلیف نهایی لازم بداند. از کالایی که قابل نمونه برداری باشد باید قبل از فروش با حضور صاحب آن یا نماینده دادستان نمونه برداشته شود.

در اینجا لازم است به توضیح و تشریح بعضی از اصطلاحات مندرج در قوانینی که قبلاً بدانها اشاره گردیده بپردازیم تا فهم و ادراک مفاد قانونی مواجهه با مشکل نگردد.

۱ - حقوقی گمرکی: وجوهی است که میزان آن به موجب جدول تعرفه گمرکی ضمیمه قانون تعیین و دریافت می‌شود.

۲ - سود بازرگانی: وجهی است که براساس قانون انحصار تجارت خارجی به موجب تصویب نامه هیأت وزیران برقرار می‌گردد.

۳ - هزینه‌های گمرکی: وجوهی است که میزان و شرایط آن با تصویب هیأت وزیران برای تخلیه و باربری، بارگیری انبارداری، آزمایش، تعرفه‌بندی، بدرقه کالا و خدمات فوق‌العاده تعیین می‌شود، ترتیب وصول و

نحوه مصرف این وجوه طبق آیین نامه گمرکی تعیین می‌شود.

۴ - عوارض دریافتی به وسیله گمرک: وجوهی است که وصول آن طبق مقررات به عهده گمرک واگذار می‌شود.

۵ - منظور از اظهار مندرج در قانون، ذکر اوصاف و مشخصات کامل کالا در اظهارنامه تسلیمی به گمرک است به شکلی که با توجه به آن اوصاف و مشخصات، کالای اظهارشده مشخص و از غیر آن به نحو روشن متمایز گردد.

۶ - قیمت سیف: بهای خرید کالاها در مبدأ به اضافه هزینه بیمه و باربندی و حمل و نقل و سایر هزینه‌هایی که به آن کالا تا ورود به اولین دفتر گمرکی تعلق می‌گیرد و در مورد کالاهای محموله با هواپیما تا اولین فرودگاه که کالا در آنجا تخلیه می‌شود، تعلق می‌گیرد.

۷ - مانیفست: سندی که مضمی به امضای ناخدا بوده و باید به مأموران گمرک نشان داده شود و جنس و مارک و شماره کالاهایی را که به بندر وارد می‌شود، متضمن است؛ یا عبارت است از اظهاریه ورودی یا اظهار کالا به طور اجمالی.

۸ - ترانزیت یا حق عبور: هرگاه کالای کشوری از کشور دیگری عبور داده شود تا در کشور ثالث مورد معامله قرار گیرد و در کشور دوم از پرداخت گمرک و مالیات معمولی ورود و خروج معاف باشد و فقط حقی بابت عبور بپردازد؛ این حق را حق عبور یا ترانزیت نامند. این مورد را ترانزیت خارجی نیز می‌گویند.

۹ - ترانزیت داخلی: هرگاه کالایی وارد یکی از گمرکات مرزی کشور شود و صاحب کالا حاضر به ترخیص کالای موصوف در آن گمرک نباشد و درخواست نماید که آن کالا در یکی از گمرکات دیگر کشور ترخیص شود، کالا به همان گمرک مورد درخواست ارسال می‌گردد و برای این کار وجهی بابت ترانزیت داخلی از صاحب کالا اخذ می‌شود که این مورد را ترانزیت داخلی می‌نامند.

۱۰ - کابوتاژ: هرگاه کالایی که از یک

نقطه در داخل کشور به نقطه‌ای دیگر در داخل کشور از راهی که خارج از کشور است انتقال داده شود، باید کالا در گمرک محل مبدأ بارگیری و صادر شود و در گمرک محل مقصد تحویل و ترخیص گردد؛ این عمل را کابوتاژ می‌نامند.

۱۱ - مرجوعی: کالایی که از کشور خارج وارد یکی از گمرکات کشور شود و به هر دلیل به کشور مبدأ اعاده شود آن کالا را مرجوعی می‌نامند.

۱۲ - انتقالی: هرگاه کالایی که با وسایط نقلیه وارد گمرک شده، آن را به داخل کشتی بارگیری نمایند تا به مقصد برسد، آن را انتقالی می‌نامند.

۱۳ - واردات قطعی: هرگاه کالایی که وارد یکی از گمرکات کشور شده و صاحب کالا با پرداخت حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی، آن کالا را از گمرک ترخیص نماید و در داخل کشور آن را مصرف نماید یا مورد استفاده قرار دهد، آن را واردات قطعی می‌گویند.

۱۴ - واردات موقت: هرگاه کالایی به منظور ارائه در نمایشگاهها و یا برای تحقیقات علمی و یا هر منظور دیگری وارد کشور شود و پس از انجام هدف مورد نظر به کشور مبدأ اعاده شود، آن را واردات موقت می‌نامند.

ادامه دارد

